

Dopolnitev ustavne pritožbe v zadevi Up-40/26 z dne 3.2.2026

zaradi naknadno nastalih dejstev in novo pridobljenih dokazov

– imenovanje Varuhinje človekovih pravic dne 3. 2. 2026 ter javni prenos seje Državnega zbora (SLO 3) kot dokazno gradivo –

Za: Ustavno sodišče Republike Slovenije

Vročitev: elektronsko

Datum: 3. 2. 2026

Zadeva: **Dopolnitev ustavne pritožbe v zadevi Up-40/26** (*naknadno nastala dejstva in novi dokazi po 52. in 53. členu Zakon o Ustavnem sodišču – ZUstS*)

I. Pravna podlaga dopolnitve

Ta dopolnitev se vloga na podlagi 52. in 53. člena ZUstS, ker so po vložitvi ustavne pritožbe nastala nova dejstva in so bili pridobljeni novi dokazi, ki so pravno relevantni za presojo zatrjevanih kršitev ter lahko bistveno vplivajo na odločitev v zadevi.

II. Naknadno nastala dejstva

Dejstvo 1 – imenovanje Varuhinje

Dne 3. 2. 2026 je Državni zbor Republike Slovenije imenoval Varuhinjo človekovih pravic dr. Simono Drenik Bavdek.

Dejstvo 2 – javne predstavitve in izjave

Na seji Državnega zbora ter v javnih nastopih Urada Predsednice Republike, Mandatno-volilne komisije in izvoljene kandidatke **niso** bili predstavljeni:

- konkreten vsebinski program sistemskih ukrepov,
- merljivi cilji ali kazalniki uspešnosti,
- operativni mehanizmi izvrševanja priporočil Varuha,
- časovni načrt ali izvedbene zaveze za odpravo že ugotovljenih sistemskih kršitev,

kar pomeni, da Republika Slovenija ni imenovala Varuha za človekove pravice skladno z določili Ustave, zakona in Beneškimi načeli.

Dejstvo 3 – odsotnost vsebinske presoje mednarodnih standardov

Iz predstavitev ne izhaja izrecna ali vsebinska navezava na zahteve neodvisnosti, učinkovitosti in sistemske korektivne funkcije nacionalne institucije za človekove pravice, kot jih določajo Pariška in Beneška načela, saj Republika Slovenija ni bila soočena s programom varuhinje, njeno vizijo oz. s programom dela.

III. Novi dokazi

Dokaz A (priloga 4)

Javno dostopen televizijski prenos seje Državnega zbora Republike Slovenije (SLO 3), 3. 2. 2026 – celoten potek obravnave in imenovanja.

Dokaz B (priloga 4)

Uradne izjave in objave Urada Predsednice Republike.

Dokaz C (priloga 4)

Stališča Mandatno-volilne komisije.

Dokaz D (priloga 4)

Javne predstavitve in izjave izvoljene kandidatke.

Navedeni dokazi so objektivno preverljivi javni viri in predstavljajo neposredno dokazno podlago za ugotovitev dejanskega stanja.

IV. Pravna relevantnost ugotovljenih dejstev

1. Postopek imenovanja ni izkazal vsebinske presoje programskih in sistemskih sposobnosti kandidata za izvajanje funkcije Varuha kot aktivnega sistema korektorja oblasti (dodatna argumentacija v prilogi 2).
2. S tem ni izkazano udejanjanje mednarodnih standardov neodvisnosti in učinkovitosti nacionalnih institucij za človekove pravice (Pariška in Beneška načela).
3. Posledično državljanom ni zagotovljeno učinkovito varstvo pravic v materialnem smislu, temveč zgolj formalna institucionalna zasedba funkcije.
4. Navedeno neposredno potrjuje osrednjo tezo ustavne pritožbe, da izpodbijani postopek ne zagotavlja standardov dobrega upravljanja, nepristranskosti in učinkovitega varstva človekovih pravic.

V. Konkretnne sistemske posledice (dejanska tveganja)

Ugotovljena odsotnost programskih in operativnih zavez pomeni realno tveganje nadaljevanja že zaznanih sistemskih nepravilnosti, med drugim:

- neučinkovito preprečevanje posegov v socialne in družinske prejemke,
- nizka stopnja uresničevanja priporočil Varuha (po javnih poročilih pomemben delež priporočil ostaja neizveden),
- odsotnost mehanizmov, ki bi zagotavljali obvezno izvršljivost priporočil ali sistemske korektivne učinke.

Ta tveganja niso hipotetična, temveč izhajajo iz dosedanje prakse državnih organov.

Kako bi »moral« delovati varuh (če bi udejanjili vlogo ustavnega korektiva) je razvidno (tudi) iz članka Derganc, F, 3.2.2026, www.modro-poslovanje.si; [Izvršba FURS na denarno socialno pomoč po t. i. »Šutarjevem zakonu« - Kritična ustavno-sistemska presoja po metodologiji AI Analitik javne oblasti](#). Članek ponuja analitično oceno možne ustavnosodne presoje ukrepanja FURS, kot bipo oceni avtorja tega dopisa, moral izvajati varuh.

VI. Procesni pomen za odločanje Ustavnega sodišča

Navedena nova dejstva in dokazi:

- bistveno dopolnjujejo dejansko podlago zadeve,
- potrjujejo utemeljenost pritožbenih navedb,
- ter vplivajo na presojo ustavne skladnosti postopka imenovanja.

Zato jih je treba upoštevati kot odločilne pri nadaljnji presoji zadeve Up-40/26.

VII. Predlog (petitum)

A. Primarni predlog (razveljavitev/odprava akta)

Pritožnik predlaga, da Ustavno sodišče Republike Slovenije odloči:

1. Akt Državnega zbora Republike Slovenije o imenovanju Varuhinje človekovih pravic z dne 3. 2. 2026 se razveljavi (oziroma odpravi).
2. Zadeva se vrne pristojnemu organu v novo odločanje ob obveznem upoštevanju ustavnopravnih stališč Ustavnega sodišča.

B. Podrejeni predlog (začasno zadržanje – 58. člen ZUstS)

Podrejeno pritožnik predlaga, da Ustavno sodišče na podlagi 58. člena ZUstS do končne odločitve:

1. začasno zadrži izvrševanje akta o imenovanju z dne 3. 2. 2026, oziroma
2. zadrži vse pravne učinke imenovanja, zlasti prevzem funkcije in izvajanje pristojnosti,

ker bi z izvrševanjem akta lahko nastale težko popravljive oziroma nepopravljive posledice za učinkovito in nepristransko varstvo človekovih pravic, medtem ko zadržanje izvrševanja ne bi povzročilo hujših škodljivih posledic za delovanje države.

Obrazložitev

Ta dopolnitev ustavne pritožbe v zadevi Up-40/26 temelji na naslednjem:

1. Naknadno nastalih dejstvih in novo pridobljenih dokazih,

ki so postali znani po vložitvi ustavne pritožbe in izhajajo iz javnega televizijskega prenosa seje Državnega zbora Republike Slovenije dne 3. 2. 2026 ter iz uradnih izjav Urada Predsednice Republike, Mandatno-volilne komisije in izvoljene kandidatke za Varuhinjo človekovih pravic.

2. Dokazni relevanci navedenih dejstev in dokazov,

saj ti dodatno potrjujejo utemeljenost zahtevka iz ustavne pritožbe Up-40/26 in izkazujejo, da postopek izbire in imenovanja Varuhinje človekovih pravic ni bil izveden na način, ki bi zagotavljal vsebinsko in sistemsko udejanjanje mednarodnih standardov neodvisnosti in učinkovitosti nacionalnih institucij za človekove pravice, zlasti t. i. Beneških in Pariških načel.

Iz javnih izjav in predstavitev namreč **ne** izhaja:

- obstoj jasnega programa sistemskih ukrepov za izboljšanje stanja človekovih pravic,
- opredelitev merljivih ciljev in mehanizmov izvrševanja priporočil Varuha,
- niti zaveza k odpravi že ugotovljenih sistemskih nepravilnosti državnih organov.

Posledično državljanom ni zagotovljeno učinkovito varstvo pravic v smislu dejanske (materialne) in ne zgolj formalne neodvisnosti institucije Varuha.

To je posebej pomembno z vidika že znanih sistemskih vprašanj, med drugim:

- izvršb na socialne in družinske prejemke,
- neizvajanja oziroma nizke stopnje uresničevanja priporočil Varuha (po javnih poročilih

približno 20 % neuresničenih priporočil),

– ter odsotnosti konkretnih operativnih ukrepov za preprečevanje ponavljajočih se kršitev s strani državnih organov.

Navedene okoliščine predstavljajo nova dejstva in dokaze, ki neposredno vplivajo na presojo ustavne skladnosti izpodbijanega postopka in utemeljujejo zahtevo pritožnika po ustavnosodni intervenciji.

Iz dokaznega gradiva (priloge) izhaja, da v celotnem postopku imenovanja **ni bil predstavljen, obravnavan ali primerjalno presojen noben vsebinski program kandidatov**, čeprav Beneška in Pariška načela kot ključno merilo izbire vodstva nacionalne institucije za človekove pravice izrecno zahtevajo programsko, meritokratično in transparentno presojo. Predstavitve so bile omejene na biografske reference in splošne vrednostne izjave, brez opredelitve ciljev, metodologije, ukrepov, časovnice ali merljivih učinkov. Tudi edina konkretnije zaznavna napoved (»vzpostavitev varuha otrokovih pravic«) ne predstavlja nove systemske rešitve, saj to področje že spada med obstoječe zakonske pristojnosti Varuha.

Hkrati je bil prezrt program pritožnika mag. Franca Derganca, ki je vseboval operativno zasnovo preventivnega nadzora javne oblasti, merljive kazalnike učinkov (KPI), procesne matrike tveganj ter uporabo analitičnih orodij (AI Analitik javne oblasti) za systemsko uresničevanje načela dobre uprave (41. člen Listine EU). Takšna zasnova pomeni prehod iz deklarativnega v merljiv in preverljiv model varstva človekovih pravic. Njena neobravnavanje kaže na odsotnost materialne presoje in potrjuje vzorec negativne selekcije (»bozo učinek«), ki ga strokovno mnenje dr. Andraža Terška opredeljuje kot systemsko degradacijo ustavne substance v golo formalno legalnost.

Dodatno se pojavlja vprašanje institucionalne integritete in nepristranskosti, saj institucija Varuha ni vsebinsko obravnavala pobude pritožnika glede zakonitosti postopka, čeprav je bila kandidatka hkrati zaposlena pri istem organu in kandidatka za njegovo vodenje, kar ustvarja objektivni videz konflikta interesov.

Bistvo zadeve zato ni pravica posameznika do funkcije, temveč **pravica skupnosti do ustavno skladnega, vsebinskega in primerjalnega postopka izbire**, ki zagotavlja, da najvišje ustavne funkcije zasedajo kandidati na podlagi programov, kompetenc in merljivih rešitev. Če Ustavno sodišče takšnega postopka ne presodi, se utrdi model kadrovanja brez materialne presoje, kar pomeni systemsko praznjenje ustavne vloge Varuha in izgubljeno razvojno priložnost za Republiko Slovenijo kot pravno in ustavno demokracijo.

Predlagana ustavnopravna intervencija je zato nujna za vzpostavitev standarda, da morajo biti postopki imenovanja ustavnih korektivnih institucij transparentni, programskimi merili vodeni in vsebinsko preverljivi, sicer ne dosegaajo zahtev ustavne države.

(I) Odsotnost programa kandidatke v izjavah organov in kandidatke (sklic: Priloga 4)

Iz vsebine **Priloge 4** izhaja, da v celotnem postopku ob glasovanju v Državnem zboru z dne 3.2.2026 **ni bil predstavljen noben vsebinski program delovanja imenovane Varuhinje dr- Simone Drenik Bavked.**

Prvič, **Urad Predsednice RS** (točka 1 Priloge 4) navaja izključno osebne, karierne in referenčne podatke (zaposlitev, akademski naziv, funkcije, podpora uglednih oseb, status A institucije), **ne pa programskih ciljev, ukrepov, metodologije ali merljivih usmeritev prihodnjega mandata.**

Drugič, **Mandatno-volilna komisija DZ** (točka 2 Priloge 4) celo izrecno poudari, da je kandidatka sama zahtevala, naj Državni zbor ravna po Beneških pravilih in kot ključno merilo presoja **program kandidatov**, kar logično pomeni, da tak program **ni bil predložen niti obravnavan (in da programi NOBENIH kandidatov niso bili obravnavani)**, saj sicer poziv k programski presoji ne bi bil potreben.

Tretjič, iz **govora dr. Simone Drenik Bavdek po izvolitvi** (točka 3 Priloge 4) je mogoče kot vsebinski napovedi razbrati zgolj dve splošni usmeritvi: (a) poudarek na pravicah t. i. tretje in četrte generacije ter (b) namero vzpostavitve posebnega varuha otrokovih pravic, čeprav je področje pravic otrok že institucionalno urejeno znotraj obstoječe strukture Varuha. Nobena od teh izjav ne vsebuje operativnega programa, časovnice, sistemskih ukrepov ali izvedbenih mehanizmov.

Iz navedenega izhaja **dejstveni zaključek**, da **ne Predsednica Republike, ne Mandatno-volilna komisija, ne kandidatka sama niso predstavili programskega dokumenta ali vsebinskega načrta dela**, čeprav **Beneška načela (Venice Principles)** izrecno zahtevajo transparenten, programskimi merili podprt in meritoren izbor vodstva nacionalne institucije za človekove pravice.

(II) Izjava o »vzpostavitvi varuha otrokovih pravic« kot programsko prazna in dejansko odvečna napoved (sklic: Priloga 4, točka 3h)

Posebej je treba poudariti, da je kandidatka v govoru po izvolitvi navedla, da bo »storila vse, da v Sloveniji dobimo tudi varuha otrokovih pravic« (točka 3h Priloge 4). Ta napoved **ne predstavlja programske novosti ali sistemske reforme**, temveč vsebinsko podvaja že obstoječe naloge institucije.

Področje varstva otrokovih pravic je namreč **že integralni del pristojnosti Varuha človekovih pravic** in je institucionalno ter operativno urejeno v okviru posebnega strokovnega področja, kar izhaja iz uradnih predstavitev in poročil Varuha (glej: <https://arhiv.varuh-rs.si/kaj-delamo/varovanje-pravic-po-podrocjih/pravice-otrok/>).

Gre torej za **že obstoječo funkcionalno strukturo**, ki vključuje obravnavo pobud otrok, nadzor nad ravnanjem državnih organov, priporočila ter sistemske predloge na področju otrokovih pravic. Izjava kandidatke zato **ne pomeni novega ukrepa, nove pravne podlage ali organizacijske spremembe**, temveč ponovitev že izvrševane zakonske pristojnosti.

Posledično tudi ta edina konkretnije zaznavna napoved (program?) **ne dosega ravni programa**, temveč ostaja na deklarativni ravni, brez opredelitve problema, ciljev, instrumentov, časovnice ali merljivih učinkov. Takšna formulacija ne omogoča vsebinske presoje sposobnosti vodenja institucije in ne izpolnjuje standarda programskega predstavljanja, kot ga zahtevajo Beneška načela.

(II) Program kandidata Franca Derganca – prezrta vsebinska presoja

V nasprotju z navedenim je imel kandidat **mag. Franc Derganc** pripravljen **strukturiran, sistemski in operativno razdelan program delovanja Varuha**, ki je vključeval metodologijo preventivnega nadzora javne oblasti, uporabo orodja **AI Analitik javne oblasti**, merljive kazalnike učinkov (KPI) za vse tri veje oblasti, procesne matrike tveganj ter konkretne izvedbene protokole za sistemsko odpravljanje kršitev človekovih pravic.

Kljub temu **program ni bil predstavljen niti vsebinsko obravnavan**, kar pomeni, da Državni zbor **ni opravil primerjalne programske presoje kandidatov**, temveč je odločal zgolj na podlagi osebnih referenc.

Tak postopek je v nasprotju z zahtevami meritokratične, vsebinske in transparentne izbire, ki jo narekujejo Beneška in Pariška načela, saj brez programske primerjave **ni mogoče presojati sposobnosti kandidata za sistemsko vodenje institucije**, temveč zgolj njegove biografske značilnosti.

(III) Vprašanje integritete in nepristranskosti kandidatke v luči obravnave pobude na Varuha za človekove pravice Franca Derganca (presoja konflikta interesov in institucionalne pasivnosti)

Iz postopkovnih okoliščin izhaja tudi samostojno vprašanje **institucionalne integritete in nepristranskosti**, ki presega zgolj odsotnost programa.

Kot izhaja iz listin in komunikacije, je kandidat **mag. Franc Derganc** že dne **14.1.2025 na institucijo Varuha človekovih pravic naslovil formalno vlogo – pobudo za oceno ustavnosti postopka imenovanja varuha**, s katero je opozoril na domnevno nezakonitost ravnanja oblasti v postopku izbire Varuha, pri čemer so bili očitki uperjeni **tudi zoper ravnanje same institucije Varuha kot organa**. Ki ni »odigral« vloge ustavnega korektiva, četudi je »izvedel za kršitev človekovih pravic«.

Vloga po vsebini ni bila zasebna ali politična, temveč je šlo za **sistemsko pravno vprašanje zakonitosti postopka imenovanja nosilca iste funkcije**, zato bi bilo od Varuha – kot neodvisnega ustavnega organa za varstvo pravic – pričakovati vsaj:

- evidentiranje zadeve,
- vsebinsko obravnavo,
- odgovor vlagatelju ali
- pojasnilo o nepristojnosti.

Kljub temu vlagatelj po večkratnih telefonskih poizvedbah **ni prejel niti vsebinskega odgovora niti pojasnila o stanju zadeve**, temveč ni mogel vzpostaviti niti stika z uradno osebo, ki naj bi zadevo obravnavala (navedena je bila oseba z imenom Urška).

Takšna **institucionalna pasivnost** je posebej problematična zato, ker je bila kandidatka dr. Bavdek v relevantnem času **zaposlena pri istem organu (Varuh)** in je bila hkrati **kandidatka za njegovo vodenje**. To ustvarja najmanj **objektivni videz konflikta interesov** oziroma videz, da institucija ni ravnala nepristransko pri obravnavi pobude, ki bi lahko vplivala na zakonitost samega postopka izbire.

V kontekstu standardov neodvisnosti nacionalnih institucij za človekove pravice (Pariška in Beneška načela) integriteta ne pomeni le osebne strokovnosti, temveč tudi **odsotnost vsakršnega videza pristranskosti ali selektivne obravnave zadev, ki se nanašajo na položaj vodstva institucije**. Če organ ne obravnava ali ne odgovori na pobudo, ki neposredno zadeva zakonitost njegovega lastnega postopka imenovanja, je s tem **okrnjeno zaupanje javnosti v njegovo neodvisnost in nepristranskost**.

Zato navedena dejstva terjajo **posebno presojo integritete postopka in ravnanja institucije**, saj vprašanje ni več le, ali je bil predstavljen program kandidatke, temveč

tudi, **ali je bila institucija v času kandidature sposobna nepristransko obravnavati pravna opozorila, ki bi lahko vplivala na izid postopka.**

Dodatno pa je z vidika integritete bistveno poudariti, da nepristranskost v takšnem postopku ne pomeni zgolj pasivne osebne korektnosti, temveč **aktivno dolžnost ravnanja**, kadar obstajajo očitne procesne pomanjkljivosti, ki vplivajo na zakonitost izbire. Kandidatka je sama izrecno zahtevala, naj Državni zbor ravna po Beneških pravilih in presoja **programe kandidatov (glej izjavo poslanke Sluga)**, kar nujno predpostavlja, da morajo biti **vsi programi vseh kandidatov (v konkretnem postopku štirinajstih) javno predstavljeni, enakopravno obravnavani in primerjalno presojeni**. Oseba z visoko stopnjo integritete in zavedanjem ustavnega pomena funkcije bi zato morala **zahtevati celovito, transparentno in enako obravnavo vseh 14 programskih predlogov**, saj je le takšna primerjalna presoja skladna z načelom enakega varstva pravic (22. člen Ustave), načelom zakonitosti postopka ter s standardi meritokratičnega izbora, kot jih določajo Beneška in Pariška načela. Ker takšne zahteve kandidatka očitno ni postavila oziroma ni vztrajala pri njej, postopek pa je potekal brez vsebinske primerjave programov, je ostala **neuresničena minimalna procesna garancija poštene in ustavno skladne izbire**. Posledično se vprašanje integritete ne nanaša več le na odsotnost lastnega programa, temveč tudi na **opustitev dolžnega ravnanja za zagotovitev enakopravne obravnave vseh kandidatov**, kar je edini način, da se spoštujeta Ustava, zakon in Beneška pravila.

(IV) Vrednost programa kot materialni ustavnopravni standard in izgubljena sistemska priložnost za Republiko Slovenijo (povzetek pomena mnenja dr. Terška v zvezi z zadevo Up-40/26)

Prispevek dr. Andraža Terška jasno artikulira, da problem obravnavanega postopka **ni personalne ali politične narave**, temveč **strukturno-ustavnopravni**: izbira nosilcev najvišjih javnih funkcij se je reducirala na golo formalno legalnost, brez vsebinske presoje kompetenc, integritete in operativne sposobnosti uresničevanja ustavne funkcije. Takšen model proizvaja t. i. »mrtvo tehokracijo« oziroma negativno selekcijo (»bozo učinek«), pri kateri sistem sistematično izloča vsebinsko najmočnejše, metodološko najzahtevnejše in institucionalno najbolj avtonomne kandidate, ker predstavljajo tveganje za udobje oblasti.

V tej luči je treba **program mag. Franca Derganca presoјati kot izjemo od takšnega vzorca** (v ustavni pritožbi je celo priložen dokaz – analiza AI Analitika javne oblasti, ki je priporočil izboljšave dela tudi Ustavnega sodišča), saj po svoji naravi ne predstavlja

deklarativnega ali retoričnega nabora vrednot, temveč **operativni, merljiv in izvedbeno strukturiran model delovanja Varuha človekovih pravic**. Program namreč:

- načelo **dobre uprave** (41. člen Listine EU o temeljnih pravicah) pretvarja v **konkretne procese in obveznosti organov**,
- uvaja **registre tveganj, kazalnike uspešnosti (KPI), procesne matrike in obvezne odzivne mehanizme**,
- omogoča **dokazovanje učinkov (ex post merljivost)**, ne le podajanja mnenj,
- Varuha preoblikuje iz »mehke priporočilne institucije« v **dejanski sistemski korektiv oblasti**,
- ter skozi orodje **AI Analitik javne oblasti** vzpostavlja **preventivni nadzor nad nastajanjem škode**, še preden pride do kršitev človekovih pravic.

Takšna zasnova pomeni **kvalitativni preskok iz formalnega nadzora v materialno ustavno učinkovitost**, saj Varuh ne bi več reagiral šele po nastanku kršitev, temveč bi sistemsko spremljal učinke delovanja oblasti (čas do pravne varnosti, nepovratna škoda, dostopnost pravnih sredstev, vplivi na ranljive skupine, zlasti otroke in družine). Gre torej za **prvo celovito operacionalizacijo ustavne funkcije Varuha v merljiv, preverljiv in odgovoren sistem upravljanja javne oblasti**.

Prav zato odsotnost vsebinske obravnave takšnega programa ne pomeni zgolj procesne pomanjkljivosti, temveč **izgubo objektivne systemske priložnosti za državo**. Če postopek izbire zavrne ali prezre program, ki edini ponuja izvedbene mehanizme in merljive učinke, sistem pa se zadovolji z biografskimi referencami in splošnimi izjavami, to potrjuje tezo o negativni selekciji in praznjenju ustavne substance, kot jo opisuje dr. Teršek.

Če Ustavno sodišče takšnega postopka ne presodi in ne odpravi, posledica ni le individualna škoda kandidatu, temveč **utrjevanje modela, v katerem se najvišje ustavne funkcije trajno kadrujejo brez materialne presoje programov in brez meritokratične primerjave rešitev**. S tem se:

- ustavna funkcija Varuha reducira na simbolno ali deklarativno raven,
- onemogoči razvoj sistemskih, preventivnih orodij varstva človekovih pravic,
- izgubi možnost modernizacije upravljanja javne oblasti po standardih merljivosti, odgovornosti in dobrega upravljanja,
- ter se dolgoročno zmanjšuje zaupanje javnosti v ustavne institucije.

Zato v obravnavani zadevi ne gre za vprašanje »pravice do funkcije«, temveč za **vprašanje pravice skupnosti do vsebinske, racionalne in primerjalne presoje programov kandidatov**. Prav program, ki ponuja merljive in izvedbene rešitve, predstavlja ustavnopravno relevanten standard presoje. Če tak program ni bil niti slišan niti obravnavan, je bila državi odvzeta možnost izbire po kriteriju ustavne substance. To pa pomeni **izgubljeno razvojno priložnost za Slovenijo kot pravno in ustavno**

demokracijo, ki jo je mogoče sanirati le z ustavnopravno intervencijo in ponovitvijo postopka na vsebinski, ne zgolj formalni ravni.

Podpis:

mag. Franc Derganc

Priloga 1: Procesni povzetek vloženih vlog v zadevi Up-40/26 (do glasovanja Državnega zbora dne 3. 2. 2026)

1. 19. 1. 2026 – Ustavna pritožba (osnovna vloga)

Pritožnik je vložil ustavno pritožbo zaradi sistemskih kršitev Ustave RS in zakona v postopku imenovanja Varuha človekovih pravic, ker pristojna organa nista izvedla vsebinske, meritokratske in primerjalne presoje kandidatov ter njihovih programov v skladu z Beneškimi in Pariškimi načeli. Zatrjevane so kršitve 2., 14., 22., 23. in 44. člena Ustave RS, načela dobre uprave ter pozitivnih obveznosti države, s predlogom za razveljavitev protiustavnih posledic in zavezujočo razlago ustavnih standardov postopka imenovanja.

2. 28. 1. 2026 ob 13:34 – Dopolnitev št. 1 (pravni interes + prednostna obravnava + začasno zadržanje)

Pritožnik je dodatno utemeljil svoj pravni interes oziroma pravno korist kot kandidata v postopku ter poudaril neposredno prizadetost svojih ustavnih pravic. Hkrati je predlagal prednostno (urgentno) obravnavo ter izdajo začasnega zadržanja po 58. členu ZUstS, da se do odločitve Ustavnega sodišča prepreči dokončanje imenovanja.

3. 28. 1. 2026 ob 14:04 – Dopolnitev št. 2 (nadomestitev dela o pravnem interesu)

Vloga izrecno in v celoti nadomešča prejšnjo obrazložitev poglavja o pravnem interesu ter jo sistematično in dokazno pogloblja, da bi bile procesne predpostavke nesporne. Vsi ostali očitki, pravni razlogi in predlogi (vključno z zadržanjem in prednostno obravnavo) ostajajo nespremenjeni.

4. 29. 1. 2026 ob 13:44 – Dopolnitev št. 3 (dodatna konkretizacija posledic)

Vloga dodatno konkretizira in dokazno utrjuje pravni interes ter opozarja na realno in nepopravljivo materializacijo posledic, če začasno zadržanje ne bo odrejeno in bo postopek imenovanja dokončan. Dopis je bil zaradi transparentnosti posredovan tudi Državnemu zboru RS in Uradu predsednice RS.

Priloga 2: Mnenje dr. Andraž Teršek, 29.1.2026; **SISTEM, KI DELUJE PO »BOZO UČINKU«, POSTANE IN OSTANE ARHIVIRANI SOMRAK »MRTVE TEHNOKRACIJE« BREZ SUBSTANCE** in Prispevek k ustavna pritožbi št. Up-40/26

SISTEM, KI DELUJE PO »BOZO UČINKU«, POSTANE IN OSTANE ARHIVIRANI SOMRAK »MRTVE TEHNOKRACIJE« BREZ SUBSTANCE

Prispevek k ustavna pritožbi št. Up-40/26

Dr. Andraž Teršek

Inštitut Ustavnik – Pravni inštitut dr. Andraža Terška (IU-PIAT)

Kamnik, 29. januar 2026 in dopolnitev k ustavni pritožbi Up-40/26

W: <https://andraz-tersek.si/>

E: ustavnik@andraz-tersek.si

Povzetek:

Sistem izbire kadrov za najvišje javne funkcije se je sprevrgel v t. im. »mrtvo tehnokracijo«, kjer so sicer (*per se*) ključne vsebinske kompetence, intelektualna suverenost in moralna integriteta žrtvovane na oltarju golo-formalističnih procedur in administrativnega minimalizma. Namesto meritokracije, ki bi temeljila na razumni in kritični presoji kandidatov, prevladuje »bozo učinek« (negativna selekcija), pri katerem povprečni odločevalci namenoma izbirajo povprečne kandidate za najvišje javne funkcije s pomanjkanjem substance, saj v vrhunskem znanju, integriteti in avtoriteti zaradi substance vidijo tveganje in neobvladljivost. V tem procesu Urad predsednice republike in Državni zbor delujeta zgolj kot tehnična servisa oziroma »poštni predal«, medtem ko ustavno sodišče takšne degradacije ne prepozna kot pomembnega vprašanja in problema ustavnosti, s čimer se ustavna substanca države izvotli in nadomesti z golo formalnim legalizmom. Takšno stanje ne pomeni le izgube avtoritete in integritete institucij, ki delujejo le še kot gola oblast, temveč neposredno kršitev duha ustave, saj se ustavni red reducira na politično trgovino in administriranje certifikatov, kar vodi v sistemski razpad ustavne integritete države, ustavne zavesti in ustavne misli.

Ključne besede:

Mrtva tehnokracija; ustavna substanca; golo formalni legalizem; gola oblast brez avtoritete in integritete; preprečevanje meritokracije; negativna selekcija kadrov; »bozo učinek/efekt«.

Zelo redko se zgodi, da kdorkoli javno dregne v proces izbire kadrov za najvišja mesta ali institucionalne položaje – javne funkcije. Že povprečno razumen človek bi logično sklepal, da javne funkcije, kot so predsednik države, premier, minister, ustavni sodnik ali varuh človekovih pravic, terjajo najvišjo raven odgovornosti in strokovnih kompetenc. To je predmet legitimnega pričakovanja, ki bi mu morale slediti vse procedure pred imenovanjem. Kompetence, ki so večplastne in večdimenzionalne, bi morale biti -

v skladu s filozofijo meritokracije - iskane, kritično presojane in neizpodbitno dokazane. To hkrati pomeni upoštevanje vseh temeljnih načel demokratične družbe, utemeljene na vladavini razumnosti, kakovosti vsebine in moralni utemeljitvi legitimnosti.

A sistem ne deluje tako; v njem gre za golo formalne procedure. Namesto poti v pristno intelektualno suverenost in substanco se nadaljuje z *golo ali mrtvo tehnokracijo*, kjer so formalni »certifikati« (dokončana šola, diploma, magisterij, doktorat, priporočilo...) in politični dogovori dovolj za kadrovanje. Še več, ta administrativni minimalizem je dejansko postal osrednji, vodilni kriterij. V vseh takšnih primerih ne gre za posameznikovo »pravico do funkcije«, ki ne obstaja, temveč za vprašanje pravice do vsebinske, pregledne in racionalne presoje, ki bi preprečila, da bi se postopek izbora sprevrgel v iskanje za dnevno politiko hitrih, enostavnih in »varnih« izbir.

Sistem skozi *negativno selekcijo* nagrajuje povprečnost in v vrhunskem znanju ter suverenem mišljenju vidi nesprejemljivo tveganje. To se izvaja v funkciji nastavljanja ljudi s profili, ki so namesto eminenc ciljano izbrani kot dovolj nemoteči birokratski profili. Obstaja strah pred »neobvladljivostjo« posameznikove osebnosti, moralne integritete in intelektualne suverenosti, kar je za sistem nesprejemljivo in ne sodi v golo administrativne procedure. Pri vseh teh procesih – od primarnega izbora pri predsednici republike do glasovanja v državnem zboru – bi zaman iskali »enakost orožij« ali odsotnost dvojne diskriminacije - po vsebini in *pro forma*.

Žal tudi ustavno sodišče tega ne prepozna kot pomembnega vprašanja ustavnosti in ustavne substance, ki je najprej pravna kategorija, šele nato politična okoliščina. Problem nezdružljivosti in razkoraka med »golim legalizmom« in »ustavno substanco« (kot faktorja *merit-based selection*) je sistemsko nepomirljiv in zabetoniran. Opustitev skrbne analitično-vsebinske presoje JE vprašanje ustavne substance. Če urad predsednice republike deluje le kot »poštni predal« in tehnokratski tekoči trak, državni zbor pa le kot glasovalni stroj brez verodostojne razprave, je ustavna substanca ekskomunicirana, vloga institucij kot arbitrov oblasti pa nevtralizirana.

Tisto, kar pravo v teh procesih imenuje »diskrecijska pravica politike«, ne bi smela biti razumljena kot neomejena, a v praksi je prav takšna, in tudi brez institucionalnega nadzora. Če se proces izbire zreducira na golo politično trgovino (mešetarjenje), tudi sodna veja oblasti, vključno z ustavnim sodiščem, obstane le še kot tehnični servis za potrjevanje golo-formalistične legalnosti ali »golo-legalistično prečrkarjenje«.

V teoriji in praksi ta proces opisuje »bozo učinek« ali »bozo explosion«: logika, po kateri vrhunski kadri (A in A+) iščejo sebi enake (A in A+), povprečni (B) pa izbirajo še manj kompetentne (C in D; ti pa dalje D, E...), da s tem anulirajo načelo meritokracije. V takšnem prerezu je za vrhunskega igralca A ali A+ povsem nesmiselno, da se sploh prijavi na razpis, če nima vnaprejšnjega zagotovila o imenovanju, kar pa bi zahtevalo izpolnitev osebno nesprejemljivega pogoja. Ker A-igralec izpolnitev zavrne, prevladajo adolescentni ego, patološki narcizem in sindrom megalomanstva. Posledica je degradacija institucije, ki lahko obstaja le še kot gola oblast, ne more pa pomeniti oblasti, utemeljene z avtoriteto in integriteto.

Ustavna demokracija s tem izpuhti, ustavna misel pa se brez ustavniške hrbtenice razvodi. Vzpostavilo se je stanje, kjer lahko katerokoli visoko funkcijo zasede kdorkoli, ki je dovolj dolgo v uradniški hierarhiji ali pa je zaradi pomanjkanja substance nemoteč in nenevaren. To kaže na trojno odpoved ustavni odgovornosti. Ker so tudi ustavni sodniki postali uradniki, ki namesto ustavnih vrednot procesirajo le formalno-legalistične sklepe, ne pride do učinkovitega nadzora nad diskrecijo politike.

Ob tem ne gre pozabiti na 104. člen Ustave RS, ki določa prisego predsednika republike: »*Prisegam, da bom spoštoval(a) ustavni red, da bom ravnal(a) po svoji vesti in z vsemi svojimi močmi deloval(a) za blaginjo Slovenije*«. Sistemska »mrtva tehnokracija«, temelječa na »bozo učinku«, pomeni neposredno kršitev duha ustave. Ko pojem »ustavni red« postane predmet redukcije na goli formalizem,

»spoštovanje vesti« le forma za arbitrarnost, pojem »blaginja« pa fraza brez vsebine, se ustavna substanca izvotli in anulira. Ves sistem postane oaza »bozo učinka« in poligon za administriranje certifikatov, kjer dnevna politika odloča, komu se namenijo etiketa »strokovnjaka«. Vztrajam pri tezi, da pri vsem tem vsekakor gre tudi za pomembno vprašanje ustavnosti.

Sklep: aplikacija na ustavno pritožbo mag. Franca Derganca (Up-40/26)

Če torej "mrtva tehnokracija" in "bozo učinek" nista zgolj družbeni občutek, temveč postaneta strukturni način delovanja najvišjih institucij, potem ne govorimo več o političnem okusu, ampak o ustavnopravnem problemu: o izpadu materialnih pogojev, brez katerih ustavne funkcije (in pravice, ki naj bi jih te funkcije varovale) ne morejo več delovati kot "praktične in učinkovite", temveč ostanejo zgolj formalne. V tem smislu je osrednja napaka sistema prav v tem, da je "pravna pravilnost" postopka nadomestila "ustavno substanco" – in da se je presojo zreduciralo na administriranje formalnih pogojev, brez resne vsebinske verifikacije kompetenc, integritete in sposobnosti nositi odgovornost najvišje javne funkcije.

Prav zato je ustavna pritožba (oziroma ustavnopravna pobuda) mag. Franca Derganca treba razumeti kot poskus, da se Ustavnemu sodišču predloži prav to vprašanje: ali je dopustno, da se najvišje ustavne funkcije kadrujejo v režimu golo-formalne legalnosti, če tak režim sistematično proizvaja negativno selekcijo in s tem prazni ustavni red njegove vsebine. Pritožba s tem ne uveljavlja "pravice do funkcije" (ki ne obstaja), temveč uveljavlja pravico skupnosti do ustavno razumne, pregledne in materialno utemeljene presoje, ker je v nasprotnem primeru država zreducirana na "golo oblast" brez avtoritete in integritete. (V besedilo lahko tu vstavite natančno oznako zadeve: [opr. št. / datum / predmet ustavne pritožbe].)

Ta povezava je še toliko močnejša, ker ista temeljna dilema — formalna presoja brez presoje pogojev — nastopa tudi v širši kritiki ustavnosodne metode: kadar presoja obstane pri "poseg–sorazmernost", brez vprašanja, ali pravni red sploh zagotavlja materialne pogoje uresničevanja, se lahko zgodi, da je odločitev formalno korektna, a ustavno prazna. Prav ta premik k presoji pogojev (in posledic) je jedro pristopa, ki ga Derganc utemeljuje v svojih analizah kot nujno nadgradnjo ustavne presoje.

Kot izhaja iz ustavne pritožbe Franca Derganca, vezane na postopek imenovanja Varuha človekovih pravic v ciklu 2025/2026, je bistvo očitka prav v tem, da je bil v postopku prvič ponujen operativen "most" med ustavno funkcijo Varuha in merljivimi, popravljivimi mehanizmi delovanja oblasti: kandidatov program ni ostal pri deklaracijah, ampak je skupaj z zasnovo AI Analitika javne oblasti in z idejnim osnutkom Zakona o dobri upravi (ZDU 8; avtor mag. Franc Derganc) postavil izvedbeni okvir, ki načelo dobre uprave ne le omenja, temveč ga pretvori v registre tveganj, KPI-je, obvezne odzive in dokazovanje učinkov – torej v praktično operacionalizacijo jedra 41. člena Listine EU o temeljnih pravicah. V tej logiki Varuh ni "mehka institucija mnenj", ampak ustavni korektiv vseh treh vej oblasti: skozi sistemsko spremljanje učinkov (npr. nepovratna škoda, čas do pravne varnosti, dejanska učinkovitost pravnih sredstev, učinki na otroke in družine) ter skozi zahtevo po vsebinskih odgovorih organov – kar je v idejnih osnutkih izrecno zamišljeno kot zavezujoč korektiv oblasti. Prav zato je "prag" takšnega programa objektivno visok: ker bi v praksi razgalil, kje oblast deluje zgolj formalno zakonito, vendar človekovopravno neuspešno – in ker bi vsem trem vejam oblasti postavil ogledalo v obliki merljivih posledic in odgovornosti, ne le v obliki lepih pravnih fraz.

(Opomba o avtorstvu glede ustavne pritožbe: uporabljeni koncepti (AI Analitik javne oblasti, ZDU 8, ZUJAV-1, povezave z Nadkonvencijo ipd.) so v priloženih gradivih predstavljeni kot idejni/avtorski okviri mag. Franca Derganca.)

Priloga 3: Dokumenti, poslani na Ustavno sodišče v zadevi Up-40/26

1. Datum: 19.1.2026; Ustavna pritožba Derganc Franc (zadeva **Up-40/26**) – zadeva kršitev zakona in Ustave Republike Slovenije s strani oseb z javnimi pooblastili, ki sodelujejo oz. imenujejo Varuha za človekove pravice, kot je bilo izvedeno v postopku 2025/2026

Mag. Derganc Franc je zaradi kršitev človekovih pravic v konkretnem postopku vložil Ustavno pritožbo, saj Predsednica Republike Slovenije in Državni zbor nista (ključno) udejanjila Beneška načela, ki jasno določajo, da mora oblast pri imenovanju Varuha za človekove pravice izbrati kandidatko/ta, ki na podlagi programa lahko najustrežneje zagotovi udejanjanje človekovih pravic – za človeka in v praksi in s tem zagotovi, da pravice niso zgolj »univerzalne«, temveč da so pravice »udejanjene«.

V ustavni pritožbi so navedene naslednje kršitve, ki sta jih izvedla Državni zbor in Predsednica Republike Slovenije (in to ne prvič, prav tako pa to ne velja, očitno samo za primer imenovanja Varuha) :

1. 14. člen Ustave RS,
2. 22. člen Ustave RS,
3. 44. člen Ustave RS
4. 23. člen Ustave RS
5. 2. člen Ustave RS
6. Kršitev pozitivne obveznosti države, kot ga določa ESČP praksa
7. Kršitev načela dobre uprave, kot ga predvideva 3. člen Zakona o varuhu za človekove pravice in 41. člen Listine EU o temeljnih pravicah
8. Kršitev ne udejanjanja ustavnega korektiva (2.,3.,15.,22.,23.,44. členov Ustave RS)
9. Kršitev načela lojalne uporabe sodb ESČP (v obrazložitvi pojasnjeno)
10. In predvsem je Državni zbor in Predsednica RS s tem, ko nista izvedla celovite presoje kandidatur (in predvsem programov), zapravila možnost, da ljudstvo dobi zaupanja vrednega kandidata/tko.

8. PREDLOG (PETITUM)

Pritožnik predlaga, da Ustavno sodišče Republike Slovenije:

1. sprejme ustavno pritožbo v obravnavo, ker pritožnik nima nobenega drugega učinkovitega pravnega sredstva za varstvo zatrjevanih kršitev človekovih pravic in temeljnih svoboščin;
2. ugotovi, da je bil postopek imenovanja Varuha človekovih pravic v postopku 2025/2026 izveden v neskladju z Ustavo Republike Slovenije in da so bile pritožniku kršene pravice iz:
 - člena (načelo pravne države),
 - 14. člena (enakost pred zakonom),
 - 22. člena (enako varstvo pravic),
 - 23. člena (pravica do sodnega varstva) in
 - 44. člena (sodelovanje pri upravljanju javnih zadev) Ustave RS;
3. ugotovi, da neudejanjanje zakonske vloge Varuha človekovih pravic v obravnavani zadevi predstavlja neudejanjanje ustavnega korektiva države, kar pomeni samostojno in neposredno kršitev Ustave Republike Slovenije;
4. zavezujoče razloži, da so:
 - Državni zbor Republike Slovenije,
 - Predsednica Republike Slovenije in njen urad,

- ter institucija Varuha človekovih pravic

pri postopkih imenovanja Varuha zavezani načelom pravne države, dobrega upravljanja in pravičnosti, ter da ti postopki ne smejo biti reducirani na formalna ali politično diskrecijska ravnanja brez vsebinske presoje;

5. naloži pristojnim organom, da v razumnem roku od objave odločbe odpravijo protiustavne posledice na način, da zagotovijo:

- vsebinsko in primerjalno presojo programov vseh kandidatov za Varuha človekovih pravic,
- enake in dejanske možnosti predstavitve kandidatov pred poslanci Državnega zbora,
- pregledna merila presoje in obrazloženo odločanje, vse v obsegu, ki je potreben za ustavnopravno skladen postopek imenovanja Varuha;

6. ugotovi, da v primeru, ko notranji ustavni korektiv (institucija Varuha človekovih pravic) ne deluje ali opusti svojo zakonsko in ustavno vlogo, nastopi neposredna obveznost ustavnosodne intervencije kot zadnjega varovala človekovih pravic in ustavne ureditve;

7. odloči, da ima odločba Ustavnega sodišča v tej zadevi učinek precedenčne ustavnopravne razlage, zavezujoče za prihodnje postopke imenovanja Varuha človekovih pravic in primerljive postopke imenovanja drugih ustavnih korektivnih institucij.

9. PREDLOG ZA PREDNOSTNO OBRAVNAVO (glej prilogo 1)

9.1 Nepopravljive posledice za institucijo Varuha

Zatrjevano kršitve imajo neposredne in dolgoročne posledice za razvoj in delovanje institucije Varuha človekovih pravic kot ustavnega korektivnega organa. Posledice se nanašajo na celoten mandat in na prihodnje postopke imenovanja.

9.2 Tveganje za STATUS A po Pariških načelih

Nepregleden, neobrazložen in ne-meritokratski postopek imenovanja Varuha predstavlja resno tveganje za ohranitev STATUSA A, ki je pogojen z dejanskim udejanjanjem Pariških načel. Izguba ali znižanje STATUSA A bi imela resne posledice za mednarodni položaj institucije in Republike Slovenije.

9.3 Časovni in preventivni vidik

Brez prednostne obravnave bi odločitev Ustavnega sodišča izgubila svoj preventivni učinek, saj bi se postopek imenovanja dokončal in bi se neustavna praksa utrdila.

2. Datum vročitve 28.1.2026 ob 13:34 (US_DF_Varuh_dopis_3_26012026.pdf).

»Dopolnitev ustavne pritožbe, predlog za prednostno obravnavo in predlog za začasno zadržanje (58. člen ZUstS)«.

Vloga vsebuje tri predloge:

3. **izrecno utemeljitev pravnega interesa (pravne koristi)** za vloženo ustavno pritožbo,
4. **predlog za prednostno (urgentno) obravnavo** zaradi tekočega postopka imenovanja Varuha človekovih pravic,
5. **predlog za začasno zadržanje** po 58. členu ZUstS (zadržanje nadaljnega teka postopka imenovanja v Državnem zboru do končne odločitve US).

3. Datum vročitve 28.1.2026 ob 14:04 (USTAVNO_SODISCE_REPUBLIKE_SLOVENIJE_dopolnitev2_28012026)

(1) Ta dopis predstavlja **DOPOLNITEV št. 2** v zadevi Up-40/26.

(2) **Vsebinsko in procesno se ta DOPOLNITEV št. 2 nanaša izključno na:**

- **točko I.** (Pravni interes / pravna korist) iz **ustavne pritožbe**, ter
- **točko 1.** iz **DOPOLNITVE št. 1**, v delu, ki se nanaša na pravni interes / pravno korist.

(3) **Zaradi preglednosti spisa in jasnosti procesnih predpostavk izrecno določam**, da se besedilo poglavja **“I. DOPOLNITEV USTAVNE PRITOŽBE – PRAVNI INTERES (PRAVNA KORIST)”**, kot je bilo podano v **DOPOLNITVI št. 1**, v celoti nadomesti z besedilom, navedenim v tej **DOPOLNITVI št. 2**.

(4) **V preostalem** ustavna pritožba in DOPOLNITEV št. 1 **ostajata nespremenjeni**, prav tako ostajajo nespremenjeni vsi drugi dejanski in pravni očitki ter predlogi, vključno s predlogom za prednostno obravnavo in predlogom za začasno zadržanje po 58. členu ZUstS, pri katerih vlagatelj vztraja.

4. Datum Vročitve 29.1.2026 ob 13:44; (dopolnitev_3_US_29012026_UPRS_DZ_US_Final)

Spoštovani,

v zadevi **Up-40/26** vam v prilogi posredujem **DOPOLNITEV ustavne pritožbe št. 3 z dne 29. 1. 2026**.

Dopolnitev št. 3 je vložena **izključno** z namenom dodatne konkretizacije in dokazne utrditve **pravnega interesa / pravne koristi**, kot je bila utemeljena v ustavni pritožbi in v **DOPOLNITVI št. 2**, ter opozorila na **dokončno materializacijo posledic** ob realni predpostavki, da začasno zadržanje po 58. členu ZUstS ne bo odrejeno.

V vednost se dopis (skupaj s prilogami) posreduje tudi **Državnemu zboru RS** in **Urad predsednice Republike Slovenije**.

Priloga 4: Izjave Urada Predsednice RS, Mandatno volilne komisije DZ in dr. Simone Drenik Bavdek

1. Nastop JAN KOVAČIČ (Urad Predsednice Republike Slovenije), dne 3. 2. 2026 – Državni zbor – predstavitev predloga za dr. Simono Drenik Bavdek

1. Dr. Bavdek je izkušena pravnica. Od leta 2020 je zaposlena pri Varuhu.
2. V tem obdobju je Varuh pridobil status A po pariških načelih. Ključno vlogo pri tem je imela dr. Bavdek.
3. Je avtorica številnih gradiv o stanju človekovih pravic v Sloveniji.
4. Leta 2024 je bila namestnica organa nadzora EU mreže, zato je slovenski Varuh med najboljšimi v regiji.
5. Je doktorica pravnih znanosti in docentka za ustavno pravo.
6. Službovala je tudi na Ministrstvu za pravosodje, kjer je vzpostavila sistem izvrševanja sodb ESČP.
7. Predava in sodeluje z nevladnimi institucijami. Predlagal jo je dr. Ernest Petrič, podpora sta izrazila tudi dr. Šelih in drugi.
8. Predsednica Republike je odločitev sprejela po globokem premisleku. Po dodatnih pogovorih je presodila, da ima dr. Bavdek najširšo podporo.
9. Ta institucija, skladno z Ustavo RS, potrebuje vodstvo. Varuha potrebujemo ljudje.
10. Pred vami je predlog, da dobimo neodvisno in odločno kandidatko.

2. Mandatno-volilna komisija – Janja Sluga – 41. seja – obravnava predloga – poročilo MVK DZ

Povzetek govora ga Sluga: Zakon določa, da Varuha izvoli Državni zbor z dvotretjinsko večino. Jan Kovačič je predlog predstavil. Povedal je, da je Predsednica Republike 24. 10. 2025 objavila ponovni poziv, ker predhodno predlagana kandidatka v prvem poskusu ni bila izvoljena. Predsednica je opravila pogovore s 16 kandidati. Na podlagi Zakona o Varuhu človekovih pravic lahko Predsednica predlaga kogarkoli. Kandidatka izpolnjuje pogoje neodvisnosti, integritete, znanja in izkušenj. Dr. Bavdek je velik del svoje kariere namenila varovanju človekovih pravic. Je tudi urednica letnega poročila Varuha. Kandidatko je predlagal dr. Ernest Petrič s podporo drugih. **V razpravi je kandidatka zahtevala oziroma pozvala, da Državni zbor ravna po Beneških pravilih (ne po političnih »preferencah«), ki kot ključno merilo za izbiro Varuha določajo program kandidatov, kar je izjavila tudi na zaslišanju v Državnem zboru.**

3. Izvoljena dr. Simona Drenik Bavdek je dne 3. 2. 2026 v Državnem zboru po izvolitvi povedala:

1. **Prisega:** Prisegam, da bom svoje naloge izvajala na podlagi zakona in Ustave. Da bom vestna in nepristranska. Izpolnjevala bom načeli vestnosti in poštenosti.
2. **Govor Varuhinje:**
 - a. Zahvala vsem, ki so ji stali ob strani, in vsem poslancem.
 - b. To zaupanje razumem kot odgovornost do institucije, predvsem pa do ljudi in ustavnih vrednot.
 - c. Varuh je institucija, katere naloga je, da je človečnost merilo pravnosti.
 - d. Človekove pravice so največji civilizacijski napredek. So univerzalne in neodtujljive. Prav zato jih je treba aktivno varovati.
 - e. Človekove pravice niso samoumevne. Varuh tudi ni oblastni organ. Moč argumenta je ključ. Iščemo proaktivno institucijo Varuha.
 - f. Varuh je most med državo in civilno družbo. Je varuh ljudi, vseh, ki so jim kršene pravice. Torej vseh pravic, tudi pravic tretje in četrte generacije. Varuh daje predloge za odpravo kršitev ter za uresničevanje človekovih pravic.
 - g. Posebno pozornost bom namenila konvencijam Sveta Evrope in konvencijam ZN.
 - h. Storila bom vse, da v Sloveniji dobimo tudi varuha otrokovih pravic.
 - i. Vsako kršenje pravic povzroča stiske ljudem, zato bom vse moči usmerila v to, da bo institucija svoje naloge opravljala aktivno, strokovno in z zavezo neodvisnosti.